

RIS.5436

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Emmen 2012

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Eigen verantwoordelijkheid.....	3
1.2 Mantelzorgers en vrijwilligers.....	4
1.3 Nieuwe wetgeving.....	3
2. Beoordeling van de te bereiken resultaten	4
2.1 Resultaat 1: een schoon en leefbaar huis	4
2.1.1 Inleiding.....	4
2.1.2 Afwegingskader.....	4
2.2 Resultaat 2: wonen in een geschikt huis	5
2.2.1 Inleiding.....	5
2.2.2 Afwegingskader.....	5
2.3 Resultaat 3: goederen voor primaire levensbehoeften	8
2.3.1 Inleiding.....	8
2.3.2 Afwegingskader.....	8
2.4 Resultaat 4: beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding	9
2.4.1 Inleiding.....	9
2.4.2 Afwegingskader.....	8
2.5 Resultaat 5: het thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren	9
2.5.1 Inleiding.....	9
2.5.2 Afwegingskader.....	10
2.6 Resultaat 6: verplaatsen in en om de woning	9
2.6.1 Inleiding.....	9
2.6.2 Afwegingskader.....	10
2.7 Resultaat 7: lokaal verplaatsen per vervoermiddel	11
2.7.1 Inleiding.....	11
2.7.2 Afwegingskader.....	11
Resultaat 8: hebben van contacten en deelname recreatieve, maatschappelijke en religieuze activiteiten	12
2.8.1 Inleiding.....	12
2.8.2 Afwegingskader.....	11
3. Verstrekking in natura, als persoonsgebonden budget en als financiële tegemoetkoming. Eigen bijdrage en eigen aandeel.	11
3.1 Inleiding.....	11
3.2 Afwegingskader.....	13
3.2.1 Een persoonsgebonden budget.....	13
3.2.2 De financiële tegemoetkoming en het eigen aandeel.....	15
3.2.3 De voorziening in natura.....	16
4. Procedurele bepalingen rond onderzoek, advies, besluitvorming, intrekking en terugvordering	
4.1 Inleiding.....	16
4.2 Criteria:.....	16
4.3 Alternatieven voor bezwaar.....	17
Bijlage 1: Indicatiënormen schoonmaakondersteuning	17

1. Inleiding

Deze nieuwe beleidsregels vormen met de nieuwe verordening een trendbreuk met de oude beleidsregels (verstrekkingenboek), zoals die gehanteerd werden onder de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) en sinds 2007 onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Was onder de Wvg sprake van een zorgplicht en tamelijk nauwkeurig omschreven voorzieningen, de compensatieplicht van de Wmo vraagt om een andere aanpak. Die andere werkwijze heeft de VNG samen met CG-Raad en CSO ontwikkeld. Kernbegrippen zijn nu het leveren van maatwerk, uitgaan van te bereiken resultaten en eigen verantwoordelijkheid. Tijdens het gesprek voorafgaand aan de aanvraag, komt eerst het resultaat dat bereikt moet worden aan de orde, daarna passeren de verschillende oplossingen de revue, en niet alleen de individuele op indicatie. Omdat maatwerk nodig is vindt een uitgebreid gesprek plaats ter verkenning van de mogelijkheden, waaronder ook de eigen mogelijkheden van belanghebbende. Artikel 4, lid 2 van de Wmo benoemt dit als volgt:

Bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van burgemeester en wethouders rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, waaronder verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie, alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.

Art 4 lid 1 van de Wmo geeft allereerst aan op welke terreinen resultaten bereikt dienen te worden. Daarnaast geeft dit artikel aan dat het in de Wmo gaat om maatwerk. De nadruk zal nu veel meer moeten liggen op zorgvuldig onderzoek van het individuele geval. En ook al is het eindresultaat gelijk aan dat wat het onder de Wvg geweest zou zijn: de onderbouwing en motivering moeten er geheel anders uit zien. En aan die onderbouwing toetst de rechter het besluit.

1.1 Eigen verantwoordelijkheid

De Wmo is uitsluitend bedoeld om mogelijkheden te bieden door middel van voorzieningen als het niet in iemands eigen vermogen ligt het probleem op te lossen. Ook die eigen verantwoordelijkheid komt tijdens het gesprek aan de orde.

Een oplossing van problemen kan bijvoorbeeld al aanwezig zijn in die zin dat deze feitelijk al jaren behoort tot iemands normale levenspatroon. Bij problemen met het schoonhouden van het huis zijn er talloze mensen die gewend zijn daar iemand voor in te huren, zoals tweeverdieners of mensen met voldoende inkomen. In deze situatie hoeft niets te veranderen, als men op basis van leeftijd of een ongeval beperkingen krijgt. Door voort te zetten wat men had ontstaat er geen probleem dat om een oplossing vraagt. Dat zou anders kunnen zijn als door het ontstaan van de beperking het inkomen daalt. Het kan dan zijn dat iemand de eerder ingehuurde schoonmaakondersteuning niet meer kan betalen. Dat zou aanleiding kunnen zijn wel te compenseren. Daarvoor zal een zorgvuldig onderzoek verricht moeten worden, met name naar de eerdere situatie, zowel wat betreft hulp als wat betreft inkomen, en de veranderde situatie.

Het kan ook zijn dat er (veel) meer schoonmaakondersteuning nodig is. Dan zou het kunnen zijn dat er wel sprake is van meerkosten en dat er daardoor gecompenseerd moet worden.

Eigen verantwoordelijkheid betekent daarnaast bijvoorbeeld ook de aanschaf en het gebruik van zoveel mogelijk strijkvrije kleding om onnodig beroep op een hulp te voorkomen. Ook nieuwe technische mogelijkheden, zoals een robotstofzuiger, kunnen bekeken worden. Mogelijk is dat een hulpmiddel waardoor iemand meer zelf kan gaan doen in huis.

Een ander voorbeeld is het vervoer. Heel veel mensen zijn op dit moment gewend al bijna hun hele leven gebruik te maken van een auto. Als zij een beperking krijgen, door leeftijd of door een ongeval, hoeft er in feite niets te veranderen, als zij met diezelfde auto in staat blijven hun verplaatsingen te maken. Er hoeft dan niet gecompenseerd te worden.

Ook bij woonvoorzieningen speelt de eigen verantwoordelijkheid een grote rol. Als iemand 65 is en zijn badkamer gaat renoveren mag een gemeente veronderstellen dat hij - ook al zijn er nog geen beperkingen - rekening houdt met het gegeven dat hij een dagje ouder wordt. Dat betekent dat de

persoon in kwestie aan een douche moet denken in plaats van uitsluitend een bad. Daar spelen allerlei individuele factoren natuurlijk in mee, zoals: is er plaats voor, wat is de rol van het bad voor therapie e.d. Er speelt ook nog iets anders mee: weten mensen wel dat van hen verwacht wordt dat ze via het denken aan dit soort dingen anticiperen op mogelijk komende problemen? Een gemeente zal ook daarover voorlichting moeten geven, duidelijk moeten maken waar verwachtingen mogen beginnen maar ook kunnen ophouden wat betreft de inzet van gemeenten in het geschikt maken van woningen.

Artikel 4 lid 2 van de Wmo bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders bij het bepalen van voorzieningen rekening houdt met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager, alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien. Hiermee bedoelt de wetgever dat bij het verstrekken van de voorziening het mogelijk is om een eigen bijdrage of eigen aandeel te verlangen.

De Centrale Raad van Beroep heeft inmiddels bepaald (zie: CRvB 19-12-2011, nr. 09/5990 WMO) dat bij het verstrekken van voorzieningen geen rekening mag worden gehouden met het inkomen van de aanvrager: 'artikel 4 lid 2 Wmo dient geïnterpreteerd te worden in de zin van artikel 15 en 19 Wmo. Deze interpretatie leidt ertoe dat artikel 4 lid 2 van de Wmo geen ruimte biedt om naast de op artikel 15 van de Wmo gebaseerde bijdrage extra financiële voorwaarden zoals een besparingsbijdrage op te leggen bij het verstrekken van een voorziening.'

Een inkomenstoets bij het verstrekken van voorzieningen is op basis van deze uitspraak en de wetsgeschiedenis van de Wmo tevens niet toegestaan.

Dit staat niet in de weg aan het feit dat rekening kan worden gehouden met de situatie dat de burger reeds zelf een oplossing heeft gevonden voor zijn probleem, zoals in paragraaf 1.2 is beschreven.

1.2 Mantelzorgers en vrijwilligers

Een bijzondere groep onder de Wmo vormen de mantelzorgers en vrijwilligers. Zij vallen onder de werking van prestatievelde 4. Het gaat voornamelijk om afgeleide aanspraken, omdat er een persoon is waarvoor de mantelzorger zorgt. De mantelzorger kan op naam van deze persoon aanspraak maken op individuele voorzieningen. De gemeente dient rekening te houden met de belangen van de mantelzorger en diens dreigende overbelasting. Bij de verschillende onderdelen komt dit aan de orde. Er wordt uitgegaan van een afgeleid recht op voorzieningen. Beschikkingen zullen dan ook op naam staan en gericht zijn tot degene die de mantelzorg ontvangt.

1.3 Nieuwe wetgeving

De beleidsregels volgen de verordening qua volgorde van de te behandelen onderdelen. Dat betekent dat de te bereiken resultaten uitgangspunt zijn. De omschrijving van deze resultaten komt overeen met de verordening, die wat dit betreft weer geënt is op de zogenaamde 'bouwstenen' van de VNG.

Het gesprek is in feite een onderdeel van het onderzoek, maar dit gesprek wordt naar voren en uit de aanvraagprocedure gehaald. De verwachting is dat het gesprek in een (groot) aantal gevallen niet meer hoeft te leiden tot een aanvraag. In een open gesprek komen alle mogelijkheden om een gewenst resultaat te bereiken, ook die van de persoon zelf en zijn omgeving, aan de orde.

'De Kanteling' is geen statisch gebeuren. Onder invloed van de praktijk ontstaat er nieuwe jurisprudentie en die zal weer zijn plaats moeten krijgen in - met name - de beleidsregels.

Beleidsregels vinden hun basis in de Algemene wet bestuursrecht en zijn voor gemeenten evenzeer bindend als de verordening. Bij de beoordeling van geschillen is het ook de rechter die toetst of de gemeente de eigen regels, zoals neergelegd in verordening en beleidsregels wel correct heeft gehanteerd.

De beleidsregels die er nu liggen moeten bevorderen dat de doelstellingen van de compensatieplicht, zoals die door de wetgever in de Wmo geformuleerd zijn, te weten zelfredzaamheid en participatie door burgers met beperkingen, ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Een goed gesprek, heldere resultaten en oplossingen op maat zijn daartoe nodig.

2. Beoordeling van de te bereiken resultaten

2.1 Resultaat 1: een schoon en leefbaar huis

2.1.1 Inleiding

Tot een schoon en leefbaar huis behoort het zwaar en licht huishoudelijk werk, zoals voor 2007 benoemd onder de AWBZ. Het gaat daarbij concreet om het stofzuigen van de woning, het soppen van badkamer, keuken, toilet, het dweilen van vloeren en het overigens schoonhouden van de ruimten die onder de compensatieplicht vallen.

Deze ruimten zijn die ruimten die - op het niveau sociale woningbouw - voor dagelijks gebruik noodzakelijk zijn. Niveau sociale woningbouw betekent dat dit niveau als uitgangspunt wordt genomen. Daarbij kunnen persoonskenmerken en behoeften het noodzakelijk maken hiervan af te wijken.

2.1.2 Afwegingskader

Het gaat om alle activiteiten teneinde het huis, exclusief de tuin, maar inclusief balkon en berging(mits deze regelmatig gebruikt wordt), schoon en leefbaar te houden.

- Allereerst beoordeelt het college of er eigen mogelijkheden zijn.
In situaties waarin men al jaren op eigen kosten iemand inhuurt voor schoonmaak, en er geen aantoonbare meerkosten zijn in relatie tot de handicap, is het oordeel in zijn algemeenheid dat er geen compensatie nodig is, omdat het probleem al opgelost is. Dit is uiteraard anders als aangetoond kan worden dat er zodanige wijzigingen zijn dat het niet meer mogelijk is deze hulp zelf te betalen. Is sprake van een latrelatie, dan zal de gemeente nagaan of en in hoeverre de partner bij kan dragen aan het huishouden.
- Daarna beoordeelt het college of er sprake is van gebruikelijke zorg.
Van gebruikelijke zorg is sprake indien er een huisgenoot aanwezig is, die in staat kan worden geacht het huishoudelijk werk over te nemen. Onder huisgenoot wordt verstaan: een persoon die - ofwel op basis van een familieband, ofwel op basis van een bewuste keuze - één huishouden vormt met de persoon die beperkingen ondervindt. Een huisgenoot is bijvoorbeeld een inwonend kind, maar zijn ook inwonende ouders. Of er sprake is van inwonendheid wordt naar de concrete feitelijke situatie beoordeeld. Daarbij staat inwonend tegenover het hebben van een volledig eigen en zelfstandige huishouding, waarbij er geen zaken zoals huisnummer, kosten nutsvoorzieningen, voordeur e.d. door elkaar lopen. Bij gebruikelijke zorg wordt rekening gehouden met de leeftijd van de huisgenoot. Tot 18 jaar wordt van huisgenoten verwacht dat zij hun bijdragen leveren bijvoorbeeld door hun eigen kamer schoon te houden en/of door hand- en spandiensten te verrichten, zoals het doen van (kleine) boodschappen, het helpen bij de afwas, enz. Bij gebruikelijke zorg wordt uitgegaan van de mogelijkheid om naast een volledige baan een huishouden te kunnen runnen. Alleen bij daadwerkelijke afwezigheid van de huisgenoot gedurende een aantal dagen en nachten zullen de niet-uitstelbare taken overgenomen kunnen worden. Bij het zwaar en licht huishoudelijk werk gaat het veelal om uitstelbare taken. Alleen als schoonmaken niet kan blijven liggen (regelmatig geknoeide vloeistoffen en eten) zal dat direct moeten gebeuren. Hier zal dan ondanks de gedeeltelijk gebruikelijke zorg wel voor geïndiceerd worden.
- Als al het voorafgaande niet geleid heeft tot een oplossing van het probleem, zal het college compenseren. Het college beoordeelt of de algemene voorziening in de vorm van schoonmaakondersteuning een adequate oplossing is voor het probleem. Hierbij is van belang of de betrokkene in staat is om zelf de regie te voeren over zijn huishouden. Wanneer hiervan sprake is, geldt voor het bereiken van een schoon en leefbaar huis als uitgangspunt dat er gebruik kan worden gemaakt van de algemene voorziening schoonmaakondersteuning. De algemene voorziening schoonmaakondersteuning bedraagt 2,5 uur per week. Bij algemene voorzieningen kan naast de hiervoor genoemde schoonmaakondersteuning, tevens gedacht worden aan het gebruik van de glazenwasser voor het reinigen van de ramen aan de buitenkant. Ook kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het gebruiken van een wasserijservice en het inschakelen van

mantelzorgers (familie, buren etc) om ondersteuning te bieden bij het schoon en leefbaar houden van het huis.

- Indien de burger niet in staat is zelf de regie te voeren of er sprake is van een bijzondere situatie waardoor er meer schoonmaakondersteuning nodig is, vindt er een individuele beoordeling plaats door middel van een gesprek en wordt er een beschikking afgegeven. De indicatie wordt gesteld op basis van het Indicatieprotocol. Bij het indiceren wordt als norm aangehouden de systematiek zoals die tot 2007 ook onder de AWBZ werd gehanteerd. Deze systematiek bestaat uit normen uitgedrukt in minuten per deeltaak. Deze systematiek is indertijd tot stand gekomen in overleg met de toenmalige koepel van zorgaanbieders en is door de Centrale Raad van Beroep als niet-onredelijk aangemerkt.
- De individuele voorziening schoonmaakondersteuning kan door het college worden toegekend in natura of in de vorm van een PGB. Bij een PGB wordt een bedrag afgegeven als tegenwaarde van de hulp in natura. Daarbij worden twee tarieven gehanteerd voor twee verschillende situaties, hulp via een zorgleverancier en hulp via prive-aanbieder/mantelzorger, zie hieronder 3.3 PGB. Ook hier is een andere vorm van toekennen mogelijk, bijvoorbeeld met speciale hulpmiddelen. Daarbij moet altijd vast staan dat het te bereiken resultaat gerealiseerd zal worden, zodat er sprake is van compensatie. De toekenning dient wel de goedkoopst-compenserende oplossing te zijn.
- Schoonmaakondersteuning als individuele voorziening in natura wordt door het college toegekend in uren en/of minuten.
- Bij schoonmaakondersteuning kan zowel een kortdurende als langdurende noodzaak tot compensatie bestaan. De duur van de indicatie is afhankelijk van de individuele omstandigheden.
- Ook bij mantelzorgers kan sprake zijn van problemen met een schoon huis. Dit is een afgeleid recht van de verzorgde, zodat geen zelfstandig recht ontstaat. Dit kan in twee situaties het geval zijn. Bij de eerste situatie komt de mantelzorger aantoonbaar niet toe aan een bijdrage tot een schoon en leefbaar huis van de verzorgde. Dat zou kunnen als gevolg van (dreigende) overbelasting. Dan kan de verzorgde mogelijk gebruik maken van de algemene voorziening schoonmaakondersteuning. De tweede situatie betreft het niet toekomen aan het schoonmaken van het eigen huis. Ook in deze situatie zou de verzorgde in plaats van hulp van de mantelzorger, gebruik kunnen maken van de algemene voorziening schoonmaakondersteuning. Wanneer blijkt dat de algemene voorziening onvoldoende compensatie biedt, zoals hiervoor beschreven, zal alsnog een individuele beoordeling plaatsvinden.

2.2 Resultaat 2: wonen in een geschikt huis

2.2.1 Inleiding

In de Wmo is in artikel 4 lid 1 geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaten die bereikt moeten worden op het huishoudelijke vlak en resultaten voor wat betreft een voor de persoon en zijn kenmerken geschikte woning. De term 'voeren van een huishouden' geeft daar geen duidelijkheid over. Daarbij is er één belangrijke voorwaarde voordat er gecompenseerd kan worden: er moet een woning zijn. Als er geen woning is, is het niet de taak van de gemeente om voor een woning te zorgen. Iedere Nederlandse burger dient zelf voor een woning te zorgen. Bij de keus van een woning wordt uiteraard rekening gehouden met de eigen situatie. Dat betekent ook dat er met bestaande of bekende komende beperkingen rekening wordt gehouden. Als de woning dan nog niet geschikt is kan het college compenseren.

2.2.2 Afwegingskader

- Uitgangspunt is dat iedereen eerst zelf zorg dient te dragen voor een woning. Daarbij mag er van uit worden gegaan dat rekening wordt gehouden met bekende beperkingen, ook wat betreft de toekomst.

Een eigen woning kan zowel een gekochte woning zijn als een huurwoning. Ook bij afwijkende situaties, zoals een (woon)boot of een woonwagen met vaste standplaats wordt in principe gesproken van woning.

- Het college beoordeelt allereerst of het resultaat: wonen in een geschikt huis, ook te bereiken is via een verhuizing.
Hierbij zullen alle aspecten worden meegewogen: financiële consequenties van de verhuizing, de termijn waarop een woning beschikbaar komt (in verband met de medische verantwoorde termijn), de argumenten pro en contra verhuizing ten aanzien van de betrokkene en argumenten op basis van eventueel aanwezige mantelzorg. Een zeer zorgvuldige afweging van alle argumenten zal aan het besluit ten grondslag worden gelegd.
- Als sprake is van een aanvraag van een mantelzorgwoning gaat het college ook daarbij uit van de eigen verantwoordelijkheid voor het beschikken over een woning.
Dit kan door zelf een woning te bouwen of te huren die op het terrein nabij de woning van de mantelzorgers kan worden geplaatst. Daarbij is uitgangspunt dat de uitgaven die de verzorgde(n) had(den) voor de situatie van de mantelzorg in de mantelzorgwoning, aan het wonen in deze woning besteed kunnen worden. Daarbij kan gedacht worden aan huur, kosten nutsvoorzieningen, verzekeringen enz. Met die middelen zou een mantelzorgwoning gehuurd kunnen worden. Ook zouden deze middelen besteed kunnen worden aan een lening of hypotheek om een mantelzorgwoning (deels) van te betalen. De gemeente kan adviseren en ondersteunen als het gaat om de nodige vergunningen op het gebied van de ruimtelijke ordening.
- Als voor het bereiken van het resultaat noodzakelijk is dat er een aanbouw geplaatst wordt besluit het college vanwege financieel-economische argumenten alleen tot een aanbouw als tevoren vast staat dat de aanbouw hergebruikt kan worden, zoals bij huurwoningen van woningcorporaties. Bij eigen woningen zal de kans op hergebruik miniem zijn. Daarom kiest het college bij eigen woningen als het maar enigszins kan voor het plaatsen van een herbruikbare losse woonunit en heeft aandacht voor de RO-vergunning.
- Als een inpassende aanpassing mogelijk is, bijvoorbeeld in de situatie van een ruime benedenverdieping, zal het college allereerst die situatie beoordelen, voordat uitbreiding van de woning aan de orde komt.
- Bij aanpassingen aan gemeenschappelijke ruimten zal het college ook beoordelen of het verantwoord is voorzieningen als trapliften op een voor eenieder bereikbare plaats te zetten. Ook kijkt het college naar zaken als slijtage door weer en wind.
- Bij grotere bouwkundige aanpassingen aan de woning werkt het college altijd eerst met een programma van eisen, waarmee zo nodig meerdere offertes opgevraagd kunnen worden.
- Het aanpassen van doelgroepen gebouwen zal gebeuren conform de afspraken zoals die door het college gemaakt zijn of worden met de (toekomstige) eigenaar van deze woningen.
- Een bouwkundige aanpassing aan een woning wordt ingevolge artikel 7 lid 2 Wmo door het college uitbetaald aan de eigenaar van de woning, als financiële tegemoetkoming. De beschikking wordt verstuurd aan de aanvrager/belanghebbende met een afschrift aan de eigenaar.
- Een niet-bouwkundige aanpassing aan de woning kan door het college in natura en als persoonsgebonden budget worden verstrekt aan de aanvrager/belanghebbende.
- Bij het bepalen van al dan niet bouwkundige woonvoorzieningen houdt het college rekening met de belangen van mantelzorgers, zoals bij tilliften en andere hulpmiddelen die door mantelzorgers bediend moeten worden.

- Bij het verstrekken van een verhuiskostenvergoeding houdt het college rekening met de mate waarin de verhuizing te verwachten of te voorspellen was. Bij een te verwachten of voorspelbare verhuizing wordt in principe geen verhuiskostenvergoeding toegekend.

2.3 Resultaat 3: goederen voor primaire levensbehoeften

2.3.1 Inleiding

In elk huishouden zijn boodschappen voor de dagelijkse maaltijden nodig. De compensatieplicht is beperkt tot de levensmiddelen en schoonmaakmiddelen, zaken die dagelijks/wekelijks gebruikt worden in elk huishouden. Grotere inkopen zoals kleding en duurzame goederen, zoals apparaten vallen hier niet onder. Het is heel normaal dat mensen deze boodschappen geclusterd doen door één maal per week de grote voorraad in huis te halen. Daar kan de Wmo bij aansluiten door uit te gaan van één maal per week boodschappen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van boodschappendiensten, bijvoorbeeld via de supermarkt.

Ook het bereiden van maaltijden valt onder dit resultaat. In sommige situaties kan van een maaltijdservice of inloopvoorziening gebruik worden gemaakt. Ook zijn er kant- en klaar maaltijden te koop in de supermarkt die soms (tijdelijk) een oplossing kunnen bieden.

2.3.2 Afwegingskader

- Onder dit resultaat worden gerekend de boodschappen inzake levens- en schoonmaakmiddelen die dagelijks nodig zijn en zo nodig de bereiding van maaltijden.
- Allereerst zal het college beoordelen of er eigen mogelijkheden zijn. Hierbij wordt gedacht aan mogelijkheden waarbij in de omgeving wonende bekenden en/of kinderen gewend of bereid zijn deze boodschappen te doen.
- Daarna beoordeelt het college of er sprake is van gebruikelijke zorg. Van gebruikelijke zorg is sprake indien er een huisgenoot aanwezig is die in staat kan worden geacht het huishoudelijk werk over te nemen. Onder huisgenoot wordt verstaan: een persoon die - ofwel op basis van een familieband, ofwel op basis van een bewuste keuze - één huishouden vormt met de persoon die beperkingen ondervindt. Een huisgenoot is een inwonend kind, maar zijn ook inwonende ouders. Of er sprake is van inwonendheid zal naar de concrete feiten beoordeeld moeten worden. Daarbij staat inwonend tegenover het hebben van een volledig eigen en zelfstandige huishouding, waarbij er geen zaken zoals huisnummer, kosten nutsvoorzieningen, voordeur e.d. door elkaar lopen. Daarbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de huisgenoot. Tot 18 jaar wordt van huisgenoten verwacht dat zij hun bijdragen leveren bijvoorbeeld door hun eigen kamer schoon te houden en/of door hand- en spandiensten te verrichten, zoals het doen van (kleine) boodschappen, het helpen bij de afwas, enz. Bij gebruikelijke zorg wordt uitgegaan van de mogelijkheid om naast een volledige baan een huishouden te runnen. Alleen bij daadwerkelijke afwezigheid van de huisgenoot gedurende een aantal dagen en nachten zullen de niet-uitstelbare taken overgenomen kunnen worden. Bij het zwaar en licht huishoudelijk werk gaat het veelal om uitstelbare taken. Het doen van boodschappen is uitstelbare hulp, het bereiden van maaltijden is niet-uitstelbare hulp. Hier kan wel voor geïndiceerd kunnen worden.
- Als al het voorafgaande niet geleid heeft tot een oplossing van het probleem, is het uitgangspunt dat de burger gebruik kan maken van een boodschappenservice. Op basis van individuele omstandigheden kan hierop een uitzondering gemaakt worden. Bijvoorbeeld wanneer er binnen het gebied waar de burger woont geen boodschappenservice beschikbaar is, of er andere bijzondere omstandigheden aanwezig zijn die maken dat geen gebruik van de boodschappenservice gemaakt kan worden.
- Bij de individuele voorziening boodschappen doen is het uitgangspunt: één maal in de week boodschappen halen. De normtijden in het Indicatieprotocol zijn weer de normen zoals voorheen onder de AWBZ gehanteerd, tenzij de feitelijke situatie tot een andere norm leidt. Deze normen worden in de indicatie uitgedrukt in uren en minuten.

- Het resultaat: beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften, als individuele voorziening, kan door het college in natura als ook via een persoonsgebonden budget bereikt worden.
- Het college houdt rekening met de belangen van mantelzorgers. Zo kan in geval van dreigende overbelasting een individuele voorziening aan de verzorgde worden toegekend. Deze voorziening kan dan niet – als het een pgb betreft - door de mantelzorger worden ingevuld: het gaat immers om diens (dreigende) overbelasting. Ook hier gaat het om een afgeleid recht. Het college kan ook op voorhand rekening houden met periodes van afwezigheid van de mantelzorger voor vakantie of anderszins.

2.4 Resultaat 4: beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding

2.4.1 Inleiding

De dagelijkse kleding moet met enige regelmaat schoongemaakt worden. Dit betekent het wassen, drogen en in bepaalde situaties strijken van kleding. En soms gaat het om een los naadje of knoopje. We spreken hier uitsluitend over normale kleding voor alledag. Daarbij is het uitgangspunt dat zo min mogelijk kleding gestreken hoeft te worden. Met het kopen van kleding kan hier rekening mee worden gehouden. Bij het wassen en drogen van kleding is het normaal gebruik te maken van de beschikbare - algemeen gebruikelijke - moderne hulpmiddelen, zoals een wasmachine en een droger. In bepaalde gevallen kan een probleem opgelost worden door de wasmachine en / of de droger hoger te plaatsen zodat er niet gebukt hoeft te worden.

2.4.2 Afwegingskader

- Allereerst beoordeelt het college of in het gesprek, als dat heeft plaatsgevonden, alle voorliggende, algemene en algemeen gebruikelijke voorzieningen meegenomen zijn. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden van een wasserij of wasservice. Er wordt ook gevraagd of de was kan worden gedaan door een mantelzorger.
- Vervolgens zal het college beoordelen of er andere eigen mogelijkheden zijn die benut kunnen worden. Een wasmachine en droger worden algemeen gebruikelijk beschouwd. Indien de aanschaf hiervan een oplossing voor het probleem kan bieden, dient deze mogelijkheid eerst te worden onderzocht.
- Daarna beoordeelt het college of er sprake is van gebruikelijke zorg.
- Als al het voorafgaande niet geleid heeft tot een oplossing van het probleem zal het college compenseren met een individuele voorziening.
- De inhoud van het resultaat schone en doelmatige kleding bestaat uit het wassen en drogen daarvan en eventueel licht verstelwerk, zoals het vastzetten van een naadje of het aanzetten van een knoop.
- Wat betreft het strijken van kleding worden er geen lakens, theedoeken, zakdoeken en ondergoed etc. gestreken. Wat betreft de kleding wordt uitgegaan van een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de keuze van kleding, die in principe niet hoeft te worden gestreken.
- Er zal met de mantelzorger rekening worden gehouden met het oog op dreigende overbelasting. Als er een indicatie wordt gesteld, gebeurt dat als afgeleide van de verzorgde op zijn of haar naam.

2.5 Resultaat 5: het thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren

2.5.1 Inleiding

De zorg voor kinderen die tot het huishouden behoren is in eerste instantie een taak van de ouders. Zo moeten werkende ouders er zorg voor dragen dat er op tijden dat zij beide werken opvang voor de kinderen is. Dat kan op de manier waarop zij dat willen (oppasoma, kinderopvang), maar het is een eigen verantwoordelijkheid. Dat is niet anders in de situatie dat beide ouders mede door beperkingen

niet in staat zijn hun kinderen op te vangen. In die situatie zal men een permanente oplossing moeten zoeken.

De Wmo heeft vooral een taak om tijdelijk in te springen zodat de ruimte ontstaat om een al dan niet tijdelijke oplossing te zoeken. Dat wil zeggen: de acute problemen worden opgelost zodat er gezocht kan worden naar een permanente oplossing.

2.5.2 Afwegingskader

- Allereerst beoordeelt het college of in het gesprek, als dat heeft plaatsgevonden, alle voorliggende en algemeen gebruikelijke voorzieningen meegenomen zijn. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld voorschoolse, tussenschoolse en naschoolse opvang, kinderopvang, opvang door grootouders enz.
- Ook beoordeelt het college de mogelijkheden van ouderschapsverlof.
- Als al het voorafgaande niet geleid heeft tot een oplossing van het probleem zal het college compenseren met een individuele voorziening.
- Bij tijdelijke opvang gaat het om die tijden dat de partner vanwege werkzaamheden niet thuis is.
- Bij de toekenning wordt door het college bij beschikking vastgesteld om welke tijdelijke periode het gaat en op welke wijze gezocht dient te worden naar een definitieve oplossing.
- Ten aanzien van mantelzorgers zal door het college rekening worden gehouden met hun belangen als het gaat om het thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren.

2.6 Resultaat 6: verplaatsen in en om de woning

2.6.1 Inleiding

Verplaatsing in en om de woning werd onder de Wvg aangeduid als: de rolstoel. Onder de Wvg werd met de rolstoel aanvankelijk bedoeld: de rolstoel die iemand nodig heeft voor dagelijks zittend gebruik. Zo was het ook in de gemeentelijke verordeningen geformuleerd. Daarnaast werd een sportrolstoel als - bovenwettelijke - voorziening verstrekt, over het algemeen in de vorm van een bedrag ineens. De rolstoel voor incidenteel gebruik, uiteindelijk onder de Wvg de meest verstrekte rolstoel, had eigenlijk geen plaats.

Onder de Wmo is er een andere omschrijving. Het gaat dan om het zich verplaatsen in en om de woning. Dat sluit op zich de rolstoel voor incidenteel gebruik bijna altijd uit, omdat die nu juist daar niet voor bedoeld is, maar voor verplaatsingen over langere afstanden elders, tijdens uitstapjes. Deze rolstoel past daarmee meer onder resultaat 8 en kan ook als algemene voorziening verstrekt worden.

2.6.2 Afwegingskader

- Het gaat om het zich verplaatsen in en om de woning. Dat betekent dat het om verplaatsingen gaat die direct vanuit de woning worden gedaan. Daarom gaat het hier om belanghebbenden die voor het dagelijks zittend verplaatsen zijn aangewezen op een rolstoel.
- Rolstoelen voor het zogenaamde ‘incidentele’ gebruik, waarbij de rolstoel in de auto wordt meegenomen om elders, bij het winkelen of bij uitstapjes, te gebruiken, vallen niet onder dit te bereiken resultaat.
- De sportrolstoel wordt niet gerekend tot een rolstoel voor het verplaatsen in en rond de woning.
- Als er noodzaak bestaat voor een rolstoel voor dagelijks zittend gebruik, zal via een medisch en al dan niet ergotherapeutisch advies door het college een programma van eisen worden opgesteld.
- Een rolstoel kan door het college verstrekt worden in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget.

- Bij verstrekking in natura vallen alle kosten van onderhoud en verzekering onder de verstrekking.
- Bij een verstrekking als persoonsgebonden budget wordt de rolstoel die betrokkene zou hebben gekregen als voorziening in natura als uitgangspunt genomen.
- Ten aanzien van mantelzorgers zal door het college rekening worden gehouden met hun belangen. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat als de mantelzorger niet in staat is de rolstoel in alle omstandigheden te duwen, er een ondersteunende motorvoorziening verschaft kan worden.

2.7 Resultaat 7: lokaal verplaatsen per vervoermiddel

2.7.1 Inleiding

Het lokaal verplaatsen per vervoermiddel is de mogelijkheid om in de eigen woon- en leefomgeving te gaan en staan waar men wil. Er wordt gesproken over lokaal verplaatsen, waarbij gedacht moet worden aan verplaatsingen in een straal van 15 tot 20 kilometer rond de woning. Buiten dit gebied kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden van het boven-regionale vervoer, dat Valys in opdracht van het ministerie van VWS verricht.

Het collectief vervoersysteem heeft hierbij de prioriteit waardoor de keuze voor een persoonsgebonden budget beperkt kan worden, mits men rekening houdt met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager.

Er wordt geen onbeperkte kostenloze vervoermogelijkheid aangeboden. Net als voor personen zonder beperkingen geldt, dient men voor het vervoer een bijdrage te betalen al dan niet in de vorm van een tarief.

Als er na het optreden van beperkingen geen sprake is van een andere situatie op vervoersgebied dan daarvoor (men heeft al een auto en is gewend daar alles mee te doen) zal er geen noodzaak zijn te compenseren omdat er geen probleem is of omdat men het zelf kan oplossen. Dat kan anders zijn indien door het optreden van de beperkingen ook het inkomen daalt.

2.7.2 Afwegingskader

Om voor een individuele voorziening in aanmerking te komen zal het college eerst nagaan of in het gesprek alle mogelijke alternatieven al zijn beoordeeld. Dat kunnen ook fietsen in bijzondere uitvoering zijn, zoals fietsen met trapondersteuning en dergelijke.

- Als het college dient te compenseren zal allereerst gekeken worden waar de vervoersbehoefte van de aanvrager/betrokkene uit bestaat.
- Alleen wanneer de betrokkene vanuit medische overwegingen niet in staat is om zonder begeleiding gebruik te maken van het collectief vervoer kan een indicatie voor (kostenloze) begeleiding worden afgegeven. Het gaat hierbij om een ondersteuningsbehoefte tijdens het vervoer zelf, niet op de plaats van bestemming. Wanneer betrokkene een indicatie heeft voor begeleiding dient er altijd een begeleider mee te reizen. Indien de begeleider zelf ook een pashouder is, dient hij of zij het gereduceerde tarief te betalen. Indien ondersteuning op de plaats van bestemming nodig is, kan de betrokkene een begeleider meenemen tegen het gereduceerde tarief.
- Aan de hand van deze vervoersbehoefte zal het college beoordelen of deze behoefte bij een persoon met een maximale loopafstand van 800 meter ingevuld kan worden met een systeem van collectief vraagafhankelijk vervoer. Hierbij houdt het college rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager/betrokkene.
- Met een systeem voor collectief vervoer of met een andere individuele voorziening dient tenminste een afstand van 1500 - 2000 km per jaar te kunnen worden afgelegd. Indien daar aanleiding voor is kan het college dit aantal ophogen. Bij dit aantal kilometers kan het gebruik van een andere, verstrekte, voorziening zoals een scootmobiel, meegenomen worden hetgeen invloed kan hebben op het aantal kilometers.

- Bij personen met een loopafstand van minder dan 100 meter zal het college beoordelen of naast een voorziening als collectief vervoer ook nog een voorziening verstrekt moet worden voor de zeer korte afstand.
- Ook bij personen met een loopafstand van meer dan 100 meter, maar minder dan 800 meter, zal het college beoordelen of een voorziening voor de zeer korte afstand noodzakelijk is.
- Alleen indien collectief vervoer geen geschikte oplossing biedt voor de betrokkene, kan een persoonsgebonden budget, te besteden aan vervoer, worden verstrekt.
- Bij het verstrekken van voorzieningen die af te leiden zijn van de auto, beoordeelt het college of er sprake is van meerkosten ten opzichte van de periode voordat de beperkingen ontstonden. Alleen dan komt men in aanmerking voor een individuele voorziening.
- Voorzieningen kunnen door het college verstrekt worden in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget.
- Bij een persoonsgebonden budget is de voorziening die de aanvrager/betrokkene als voorziening in natura zou ontvangen voor het college uitgangspunt voor de hoogte van het bedrag. Zou er in natura een voorziening vanuit het depot verstrekt worden, omdat er een geschikte voorziening aanwezig is, dan zal het bedrag van het persoonsgebonden budget op deze depotvoorziening gebaseerd worden. Daarbij wordt rekening gehouden met de nog resterende afschrijvingsperiode bij het bepalen van de hoogte van het bedrag.
- Met de positie van mantelzorgers kan rekening worden gehouden bij het bepalen van de vervoersvoorziening. Zo kan het noodzakelijk zijn dat de mantelzorger mee wordt vervoerd (vanwege bijvoorbeeld een ondersteuningsbehoefte op de plaats van bestemming) zodat het vervoer van de mantelzorger als noodzakelijke begeleider tegen een gereduceerd tarief plaats vindt.

2.8 Resultaat 8: hebben van contacten en deelname aan recreatieve, maatschappelijke en religieuze activiteiten

2.8.1 Inleiding

Het laatste op grond van artikel 4 lid 1 Wmo genoemde resultaat is een heel algemene. Het gaat daarbij om de mogelijkheid deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke en religieuze activiteiten, dat wil zeggen deel te kunnen nemen aan het leven van alledag.

Een belangrijke voorwaarde hiervoor zit in een ander te bereiken resultaat: het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.

2.8.2 Afwegingskader

- Het college beoordeelt altijd eerst of andere, algemeen gebruikelijke, voorliggende en andere gemakkelijk zelf te realiseren voorzieningen mogelijk zijn.
- Als het gaat om een vervoersprobleem zal het college eerst beoordelen of dit via het zevende resultaat opgelost kan worden.

3. Verstrekking in natura, als persoonsgebonden budget en als financiële tegemoetkoming. Eigen bijdrage en eigen aandeel.

3.1 Inleiding

Artikel 6 van de Wmo bepaalt in lid 1 het volgende:

“Het college van burgemeester en wethouders biedt personen die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar en toereikend persoonsgebonden budget, waaronder de vergoeding

voor een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan.”

Door deze bepaling zijn er in de Wmo drie vormen van verstrekking mogelijk om het resultaat dat bereikt moet worden te realiseren.

De eerste mogelijkheid is de voorziening in natura. Daarmee wordt bedoeld dat de gemeente de aanvrager een voorziening verstrekt, die hij of zij kant en klaar krijgt. En met de voorziening die betrokkene in natura krijgt moet het probleem voldoende gecompenseerd zijn.

De tweede mogelijkheid is de in artikel 6 Wmo verplicht gestelde mogelijkheid een alternatief te ontvangen in de vorm van een persoonsgebonden budget. Na een wetswijziging die sinds 1 januari 2010 van kracht is, zijn er voor het persoonsgebonden budget als het gaat om schoonmaakondersteuning twee mogelijkheden om dit in te vullen. De derde mogelijkheid van verstrekking is de financiële tegemoetkoming, zo blijkt uit artikel 7, lid 2 Wmo:

‘Een persoonsgebonden budget en een financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte wordt verleend aan de eigenaar van de woonruimte. Artikel 6 is van overeenkomstige toepassing’.

Als het gaat om bouwkundige woonvoorzieningen is de gemeente verplicht om een financiële tegemoetkoming uit te betalen aan de eigenaar van de woning. Een dergelijke financiële tegemoetkoming kan alleen al om die reden in sommige situaties geen persoonsgebonden budget zijn. Dat gaat immers rechtstreeks naar de aanvrager.

Het onderscheid tussen de begrippen financiële tegemoetkoming en persoonsgebonden budget is niet altijd even duidelijk. Dat wordt nog ingewikkelder gemaakt, doordat soms een financiële tegemoetkoming als forfaitaire financiële tegemoetkoming verstrekt wordt. De verschillen tussen een financiële tegemoetkoming, een forfaitaire financiële tegemoetkoming en een persoonsgebonden budget zijn het beste als volgt aan te geven.

Een financiële tegemoetkoming is een bedrag bedoeld om een individuele voorziening mee te realiseren. Het begrip financiële tegemoetkoming wordt in de wet gebruikt in artikel 7 lid 2 waar gesproken wordt over een financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. Een financiële tegemoetkoming kan afhankelijk worden gesteld van het inkomen van de aanvrager. De aanvrager betaalt dan mee en dat wordt een eigen aandeel genoemd. Samen met dit eigen aandeel zal een financiële tegemoetkoming kostendekkend zijn, tenzij er nog een algemeen gebruikelijk deel in het bedrag zit. Dat kan, als dit in deze beleidsregels is geregeld, in mindering worden gebracht, ook naast een eigen aandeel.

Een forfaitaire financiële tegemoetkoming is een bedrag dat los van de werkelijke kosten en meestal los van het inkomen wordt vastgesteld. Het is dus geen kostendekkend bedrag en zal meestal niet op het inkomen van de aanvrager worden afgestemd. Te denken valt aan een verhuiskostenvergoeding.

3.2 Afwegingskader

3.2.1 Een persoonsgebonden budget

- Een persoonsgebonden budget (hierna: PGB) is een geldbedrag bedoeld om zelf schoonmaakondersteuning (in de vorm van een individuele voorziening) of een andere voorziening mee aan te schaffen of te betalen. Het college bepaalt of een PGB toegekend wordt. Hierbij geldt als uitgangspunt dat schoonmaakondersteuning in de vorm van een algemene voorziening wordt aangeboden. Wanneer de aanvrager hiermee onvoldoende gecompenseerd is, komt hij in aanmerking voor de individuele voorziening en dan kan gekozen worden tussen de schoonmaakondersteuning in natura of in de vorm van een PGB. Voor een PGB wordt een eigen bijdrage gevraagd, tenzij het om een rolstoel gaat.

- In de parlementaire behandeling van de Wmo is aangegeven dat er uitzonderingen mogelijk zijn op deze keuzevrijheid, met name als het gaat om personen waarvan verwacht kan worden dat zij niet met het beschikbare geld kunnen omgaan. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan klanten waarvan eerder is gebleken dat zij de verantwoording van hun PGB niet in orde hadden, klanten die in een schulddienstverleningstraject zitten, en klanten die vanwege aantoonbare psychosociale beperkingen niet in staat worden geacht om een PGB te kunnen beheren.
- Naast deze uitzonderingen komt het voor dat bij een aanvrager met een zeer progressief ziektebeeld al op voorhand vast staat dat binnen korte tijd vervanging van de voorziening nodig is, wellicht daarna weer. Het is dan ook de vraag of deze situatie zich wel leent voor een PGB.
- Het college verstrekt een PGB alleen ten aanzien van individuele voorzieningen. Dat betekent dat bij algemene voorzieningen geen PGB verstrekt wordt. De Centrale Raad van Beroep onderschrijft dit in diverse uitspraken. Voor deze voorzieningen geldt ook de eigen bijdrage-systematiek niet.
- Het college bepaalt de omvang van het PGB. Hierbij dienen twee mogelijkheden te worden onderscheiden: enerzijds het PGB voor schoonmaakondersteuning, anderzijds het PGB voor voorzieningen, zoals hulpmiddelen, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen.

Bij schoonmaakondersteuning gaat het om de betaling van tijd aan dienstverleners. De uitbetaling zal dan ook plaats vinden per uur of een gedeelte daarvan. Het uurbedrag wordt door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld en zal elk jaar aangepast worden aan de economische ontwikkelingen. Het bedrag wordt vastgelegd in het besluit maatschappelijke ondersteuning. In artikel 6 lid 1 Wmo is bepaald dat het uurbedrag vergelijkbaar met zorg in natura moet zijn en bovendien toereikend. Dat betekent dat het bedrag tenminste het minimumloonbedrag moet zijn. Er zijn twee mogelijkheden: het gaat om een arbeidsovereenkomst of om een overeenkomst opdrachtgever-opdrachtnemer. In het eerste geval ontstaan er weer twee situaties: betrokkene werkt minder dan 3 dagen of betrokkene werkt meer dan 3 dagen bij dezelfde persoon. Als het minder dan 3 dagen zijn mag bruto uitbetaald worden en zorgt iemand zelf voor eventuele betaling van belastingen en verzekeringen. Werkt iemand meer dan 3 dagen in de week dan is de werkgever verantwoordelijk voor de afdracht van belastingen en verplichte premies voor diverse verzekeringen. In deze beide situaties moet het minimum (jeugd)loon in ieder geval betaald worden.

Is sprake van een overeenkomst opdrachtgever-opdrachtnemer dan zal het veelal gaan om een zzp-er, een zelfstandige zonder personeel en is men niet gebonden aan het minimum (jeugd)loon en hoeft geen afdracht plaats te vinden door de opdrachtgever. Hierbij kan gedacht worden aan de veel voorkomende situaties waarbij een mantelzorger betaald wordt voor het leveren van hulp bij het huishouden. In dergelijke situaties zou het lagere pgb uurtarief voldoende moeten zijn. Het college heeft daarom gekozen om twee verschillende basistarieven voor het pgb HH te hanteren, al naar gelang het beoogde gebruik.

- Wat betreft de voorzieningen maakt het college per toekenning een berekening. Daarbij moet het bedrag voldoende zijn om de voorziening aan te schaffen en dus de bestaande problemen voldoende te compenseren. De kosten van de voorziening als de voorziening in natura zou worden verstrekt zijn daarbij uitgangspunt. Dat kan worden afgeleid van bijvoorbeeld een offerte. Daarbij kunnen bedragen geteld worden voor het onderhoud en de reparaties van de voorziening, voor zover daar sprake van kan zijn. Deze bedragen zijn ofwel bij verstrekking in eigen beheer bekend vanuit het verleden, ofwel kunnen bij verstrekking via een leverancier bij de leverancier worden opgevraagd. Bij het bepalen van het bedrag van de voorziening wordt uitgegaan van het bedrag dat de voorziening bij verstrekking in natura zou kosten. Daarbij zal veelal sprake zijn van kortingen, omdat via een contract met een leverancier een grote hoeveelheid voorzieningen afgenomen wordt. Deze korting wordt doorberekend naar het PGB. Het is immers niet de bedoeling dat een PGB meer geld gaat kosten dan verstrekking van de voorziening in natura. Zou dat een nieuwe

voorziening zijn of een voorziening uit het depot? In de eerste situatie wordt het bedrag bepaald op basis van een nieuwe voorziening, met korting. In het tweede geval wordt het bedrag bepaald op basis van het bedrag dat het zou kosten om de voorziening uit depot aan te schaffen.

- Uitbetaling PGB. Bij beschikking maakt het college zijn besluit aan de aanvrager bekend. In deze beschikking vermeldt het college wat de omvang van het PGB is en voor hoeveel jaar het PGB bedoeld is. Om volstrekt duidelijk te laten zijn wat met het PGB dient te worden bekostigd en meer precies: aan welke vereisten de aan te schaffen voorziening dient te voldoen, wordt een zo nauwkeurig mogelijk omschreven programma van eisen bij de beschikking gevoegd. Indien het een PGB voor hulp bij het huishouden betreft, wordt nauwkeurig omschreven waar deze voor ingezet dient te worden. Tevens wordt vermeld hoe de budgethouder verantwoording dient af te leggen over de besteding van het PGB.
- De verordening regelt wanneer bij een PGB een eigen bijdrage verschuldigd is. Het college neemt in de beschikking op dat er een eigen bijdrage/eigen aandeel in de kosten verschuldigd is. Deze wordt vastgesteld en geïnd door het Centraal Administratie Kantoor (hierna: CAK). Het CAK werkt met verzamelinkomens vanuit een peiljaar, welk jaar twee jaar voor het lopende jaar ligt. Dit is noodzakelijk om over de verzamelinkomens, die afkomstig zijn van de belastingdienst, te kunnen beschikken. In 2010 doet men aangifte over 2009, dus dat jaar is nog niet bekend. Vandaar dat het verzamelinkomen over 2008 in 2010 gebruikt wordt. Dit betekent dat er soms een voorlopige vaststelling zal plaatsvinden en achteraf een definitieve vaststelling. Het in mindering brengen van eigen bijdragen of een eigen aandeel zal daardoor vaak niet mogelijk zijn. Al deze activiteiten zullen door het CAK worden uitgevoerd. Een eigen bijdrage voor een PGB (of een financiële tegemoetkoming met een eigen aandeel) mag elke 4 weken gevraagd worden, maar mag nooit de grens die in het besluit is vastgelegd, te boven gaan. Ook mag een eigen bijdrage de kostprijs van de voorziening niet te boven gaan. Wordt een PGB (of een financiële tegemoetkoming met een eigen aandeel) verstrekt voor een voorziening die in eigendom van de aanvrager wordt verstrekt, dan mag de eigen bijdrage niet meer dan 39 perioden van 4 weken worden gevraagd. Gaat het om een PGB voor een doorlopende zaak die niet in eigendom wordt verstrekt, dan mag de eigen bijdrage worden gevraagd zo lang als de voorziening wordt gebruikt.
- Zodra de beschikking door het college is verzonden, wordt het PGB beschikbaar gesteld. Dat kan in één keer, indien daar aanleiding voor is (een aan te schaffen voorziening zal ook in één keer betaald moeten worden), maar zou ook in termijnen kunnen, bijvoorbeeld bij een PGB voor hulp bij het huishouden. Om de betaling overzichtelijk te houden is het mogelijk dit PGB per kwartaal of per half jaar beschikbaar te stellen. Nadere regels hierover zijn vastgelegd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Emmen 2012.
- De controle van het PGB vindt als volgt plaats. Iedere budgethouder dient de volgende stukken te bewaren: de nota/factuur van de aangeschafte voorziening; een betalingsbewijs van aanschaf van de voorziening of een overzicht van de salarisadministratie met betalingsbewijzen. Via een steekproef bepaalt het college bij welke budgethouders deze stukken worden opgevraagd om te controleren of het PGB besteed is aan het doel waarvoor het verstrekt is. Is dat het geval, dan hoeft er verder niets te gebeuren. In gevallen waarbij het PGB niet juist of niet volledig is besteed, kan het college overwegen om het PGB geheel of gedeeltelijk terug te vorderen. In dergelijke gevallen kan het college er voor kiezen om aan de betreffende budgethouder voortaan alleen zorg of voorzieningen in natura toe te kennen, en niet meer in de vorm van een PGB.

3.2.2 De financiële tegemoetkoming en het eigen aandeel

- Naast het PGB kan ook een financiële tegemoetkoming worden toegekend. Het aantal mogelijkheden voor een financiële tegemoetkoming is beperkt: het zal gaan om een bouwkundige woonvoorziening, uit te betalen aan de eigenaar van de woning, een verhuiskostenvergoeding, of in uitzonderlijke situaties een financiële tegemoetkoming voor gebruik van een taxi of een rolstoeltaxi. Dit kan onder aftrek van een zogenaamd eigen aandeel, te

vergelijken met de eigen bijdrage. Ook bij een financiële tegemoetkoming zal de beschikking waarin dit bedrag wordt toegekend voorwaarden kunnen bevatten over de besteding van de financiële tegemoetkoming. En ook bij een financiële tegemoetkoming moet verantwoording afgelegd worden over de besteding van de tegemoetkoming, tenzij het om een forfaitair bedrag gaat: een forfaitair bedrag voor een verhuizing kan vrij worden besteed, mits er daadwerkelijk verhuisd wordt.

3.2.3 De voorziening in natura

- Het college kan ook een voorziening in natura verstrekken. Indien een voorziening in natura wordt verstrekt, dan zal toekenning ook bij beschikking plaatsvinden. In de beschikking worden de voorwaarden opgenomen waaronder verstrekking plaatsvindt. Bij een voorziening in natura mag een eigen bijdrage worden gevraagd, net als bij een PGB. Ook hierbij geldt dat de te betalen eigen bijdrage door de gemeente wordt aangekondigd; berekening en inning vindt plaats door het CAK.

4. Procedurele bepalingen rond onderzoek, advies, besluitvorming, intrekking en terugvordering

4.1 Inleiding

Bij toekenning van voorzieningen op grond van de Wvg of bij indicatiestelling ten behoeve van de functie Huishoudelijke Verzorging AWBZ was het begrip ‘medische noodzaak’ doorslaggevend. Uit de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep op beide terreinen blijkt dat die medische noodzaak in de ogen van de Raad aanwezig moet zijn om voorzieningen te verstrekken. Onder de Wmo, waar het ook kan gaan om psychische of psychosociale problemen, kan een advies van een andere deskundige dan een medicus noodzakelijk zijn. Dit gold onder de Wvg al bij de “uitraasruimte” waar soms het advies van een psycholoog of (ortho)pedagoog werd gevraagd. Onder de Wmo zal dit vaker nodig kunnen zijn. Maar of het nu een medicus of een andere deskundige is, het deskundigenadvies is in bepaalde situaties van groot belang.

Daarom is hierover een apart onderdeel opgenomen.

4.2 Criteria:

- Lid 1 van artikel 25 van de verordening biedt de basis voor een zorgvuldig onderzoek om te bepalen of er al dan niet sprake is van medische noodzaak. Uit de jurisprudentie blijkt dat indien een aanvrager geen medewerking verleent de aanvraag afgewezen mag worden op grond van de onmogelijkheid voldoende onderzoek te doen, mits het inderdaad zo is dat zonder dit onderzoek de medische noodzaak niet vast te stellen is. Er zal dus altijd beoordeeld moeten worden of op een andere wijze de medische noodzaak vastgesteld kan worden.
- In lid 2 van dit artikel wordt een aantal situaties genoemd waarin het college de door haar aangewezen adviesinstantie om advies kan vragen, met andere woorden wanneer vraagt de gemeente medisch advies.
- Op grond van lid 3 van dit artikel moet belanghebbende die gegevens die noodzakelijk zijn voor het beoordelen van de aanvraag aan het college verschaffen. Hierbij kan gedacht worden aan medische, maar ook aan financiële gegevens of aan medische indicatiegegevens op grond van de AWBZ. Bij medische gegevens komt het vaak voor dat informatie van de behandelende sector noodzakelijk is. Dit kan – zeker als dit schriftelijk moet - geruime tijd in beslag nemen. Dat werkt vertragend op de doorlooptermijn van de aanvraag. Ook in dit soort situaties kan met inschakeling van de aanvrager vaak sneller over de benodigde gegevens beschikt worden, met name indien de aanvrager aangeeft welk (grote) belang hij heeft bij het verstrekken van de gevraagde informatie aan de medische adviseur. Overigens mag het opvragen van medische gegevens bij de behandelende sector uitsluitend plaatsvinden met toestemming van de aanvrager. Daarbij dient in de verklaring opgenomen te worden welke adviserende arts de gegevens opvraagt, bij welke behandelaren de gegevens opgevraagd worden, om welke gegevens het gaat en met welk doel.

- Lid 4 bepaalt dat bij de medische advisering de systematiek zoals neergelegd in de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments, de zogenaamde ICF classificatie, gebruikt moet worden.

De ICF is een classificatie van het menselijk functioneren. De classificatie is systematisch geordend in gezondheidsdomeinen en met de gezondheid verband houdende domeinen. Op elk niveau zijn de domeinen verder gegroepeerd op grond van gemeenschappelijke kenmerken, en in een zinvolle ordening geplaatst. Van de zeer uitgebreide ICF zijn met name de lijsten met 'functies' en 'activiteiten en participatie' van belang. De adviseur dient van de ICF gebruik te maken op de volgende wijze. Door de adviseur wordt allereerst aangegeven om welke stoornissen het bij de aanvrager gaat (de ICF is gericht op functiestoornissen). Het gaat daarbij met name om de zogenaamde classificatie op het tweede niveau, en dan met name in de vorm van de op het tweede niveau aangegeven functies. Hierbij dienen alleen die functies genoemd te worden die relevant zijn voor de aanvraag, omdat een volledig overzicht geen meerwaarde heeft. Indien dat wel het geval is moeten ook niet direct relevante functies worden aangegeven. Problemen met functies leiden tot stoornissen bij activiteiten en participatie. Het is op dit niveau dat de compensatie op basis van de Wmo plaats zal moeten vinden. Ook bij de vermelding van deze stoornissen in 'activiteiten en participatie' zal gebruik gemaakt worden van het begrippenkader van de ICF. Samengevat betekent dit dat de medisch adviseur in het licht van de aanvraag de stoornis en de daaruit volgende beperkingen evenals de mate van die beperkingen dient te vermelden, gerelateerd aan de mogelijke compensatie of de te verstrekken voorzieningen, waarbij het vocabulaire van de ICF wordt gebruikt.

- Het college beoordeelt het medisch advies en besluit tot (gedeeltelijke) toekenning of afwijzing van de aangevraagde compensatie/voorziening.

4.3 Alternatieven voor bezwaar

- Iedere aanvrager heeft het recht als hij het met een beschikking niet eens is, hiertegen een bezwaarschrift in te dienen.
- De gemeente streeft ernaar, voordat een negatief of afwijkend besluit valt, betrokkene in de gelegenheid te stellen hierop te reageren, zodat de kans groot is dat door de gemeente gemaakte eventuele fouten hersteld kunnen worden. Bij een negatieve of afwijkende beschikking geeft het college, bijvoorbeeld door de beschikking langs te brengen en uitleg te geven een extra contactmoment. Bij het in bezwaar gaan bestaat de mogelijkheid samen nog eens naar het probleem te kijken. Tot slot bestaat nog enigerlei vorm van mediation, indien het college dat opportuun acht.
- De mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift bestaat alleen wanneer er een beschikking is afgegeven (hoofdstuk 6 Algemene wet bestuursrecht). Wanneer schoonmaakondersteuning in de vorm van een algemene voorziening wordt verstrekt, wordt er geen beschikking afgegeven. Hierdoor ontbreekt de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift. Wanneer de burger zich onvoldoende gecompenseerd acht door middel van gebruik van de algemene voorziening, bestaat er wel de mogelijkheid een aanvraag voor een individuele voorziening te doen. Tegen het besluit op deze aanvraag kan een bezwaarschrift worden ingediend. Op deze manier wordt de rechtsbescherming te allen tijde gewaarborgd.

Bijlage 1: Indicatiënormen schoonmaakondersteuning

Normuren protocol schoonmaakondersteuning

Voor de indicatie van schoonmaakondersteuning is een normuren protocol ontwikkeld. In dit protocol worden de activiteiten in een normtijd aangegeven. Er wordt alléén voor die deeltaken geïndiceerd die men niet zelf kan uitvoeren of via algemene/voorliggende voorzieningen kan oplossen!

Algemene voorziening

Elke burger die beperkingen ondervindt in het voeren van het huishouden kan een beroep doen op schoonmaakondersteuning in de vorm van een algemene voorziening. De algemene voorziening is geschikt voor burgers die in staat zijn zelf de regie over het huishouden te voeren. Er vindt een lichte toegangsbeoordeling plaats naar de beperkingen en de mate waarin regievoering mogelijk is. Vanuit de algemene voorziening komt de burger in aanmerking voor 2,5 uur schoonmaakondersteuning per week. Het aantal uren kan vervolgens naar eigen inzicht ingevuld worden. De algemene voorziening is in beginsel geschikt om het resultaat 'een schoon en leefbaar huis' en 'het kunnen beschikken over schone, draagbare en doelmatig kleding' te realiseren.

Wanneer de burger aangeeft niet zelf de regie te kunnen voeren, staat de mogelijkheid naar een individuele beoordeling en vervolgens een individuele beschikking open. Dit geldt ook wanneer de burger van mening is dat gezien zijn persoonlijke omstandigheden de algemene voorziening onvoldoende compensatie biedt.

De burger wordt in de gelegenheid gesteld het gesprek met de gemeente te voeren om tot een passende oplossing te komen. Deze oplossing kan nog steeds in de vorm van een algemene voorziening, maar kan ook bestaan uit een individuele toekenning. De individuele beoordeling geschiedt aan de hand van onderstaand indicatieprotocol.

Boodschappenservice is voorliggend

Bij alle indicaties voor schoonmaakondersteuning worden geen boodschappen geïndiceerd, hiervoor zijn de boodschappenservices van supermarkten de voorliggende voorziening. Uitsluitend voor burgers die niet zelfstandig in staat zijn tot regievoering over het huishouden kan het verzorgen van de boodschappen, indien nodig, worden meegeïndiceerd. Er mag dan van worden uitgegaan dat in de 30 minuten extra die de hulp heeft voor de organisatie van het huishouden, de boodschappen kunnen worden doorgebeld. Indien er i.v.m. complexiteit van de situatie van de klant toch extra tijd nodig is, kan meer tijd worden toegekend, tot maximaal 60 minuten. Maatwerk dient leidend te zijn.

Indicatieprotocol schoonmaakondersteuning

Maaltijdbereiding (brood/warme maaltijd)	Alleen indien er géén voorliggende voorzieningen beschikbaar zijn!	
Broodmaaltijd bereiden, opruimen, afwassen	15 min. p/keer	
Maaltijden opwarmen, opruimen, afwassen	15 min. p/keer	
Warme maaltijd bereiden, opruimen, afwassen	30 min. p/keer Met kind(eren) < 12 jaar, 20 min. Extra	
Licht poetswerk	Eénpersoonshuishouden en/of indicatie < 2 kamers max. 55 min. p/w	Meerpersoonshuishouden en/of indicatie > 2 kamers: max 80 min. p/w
Afwassen indien geen maaltijdbereiding geïndiceerd is	15 min. p/w	20 min.p/w
Opruimen, vuilnisbak legen	15 min. p/w	20 min. p/w
Stoffen, oppervlakten afnemen	15 min. p/w	20 min. p/w
Bedden opmaken	10 min. p/w	20 min. p/w
Zwaar poetswerk	Max. 90 min. p/w	Max. 135 min. p/w
Stofzuigen	15 min. p/w	20 min. p/w
Schrobben, dweilen, soppen sanitair	15 min. p/w	30 min. p/w
Schrobben, dweilen, soppen keuken	15 min. p/w	30 min. p/w
Bedden verschoneren	15 min. p/w	25 min. p/w
Ramen zemen, kozijnen afnemen, raggen	30 min. p/w	30 min. p/w
Wasgoed	Max. 60 min.	Max. 90 min. p/w
Kleding en linnengoed sorteren en wassen in wasmachine	10 min. p/w	15 min. p/w
Ophangen of in droger	10 min. p/w	15 min. p/w
Afhalen, strijken	30 min. p/w	45 min. p/w
Vouwen, wegleggen	10 min. p/w	15 min. p/w
Opvang en verzorging kinderen	Opvang van kinderen behoort niet structureel tot de Wmo. Er dient altijd naar voorliggende voorzieningen te worden gekeken. Er kan tijdelijk (maximaal 3mnd) tot max. 40 uur hulp geïndiceerd worden, aanvullend op de eigen mogelijkheden cliënt.	

Regievoering	
Organisatie huishoudelijke activiteiten, plannen en beheren van middelen m.b.t. het huishouden	30 min. p/w
Instructie omgaan met hulpmiddelen Instructie licht huishoudelijk werk Instructie textielverzorging Instructie boodschappen doen Instructie koken	60 min. p/w Max. 6 weken

Persoonlijke omstandigheden

Er kan meer of minder tijd worden geïndiceerd, afhankelijk van de grootte van de woning, de specifieke samenstelling van het huishouden, de mogelijkheden en beperkingen van de cliënt. Bijvoorbeeld gezinnen met kinderen onder de 12 jaar, cliënten die incontinent of bedlegerig zijn kunnen indien nodig een ruimere indicatie krijgen. Maatwerk om het gewenste resultaat te bereiken blijft uitgangspunt!

Let op: alleen de kamers die in gebruik zijn worden wekelijks geïndiceerd. Anders volstaat 1 x per maand.

Factoren meer/minder hulp overig

In de volgende situaties kan max 30 min extra tijd toegekend worden,

- bij allergie, COPD, CARA (alleen bij een gesaneerde woning);
- bij ernstige beperkingen in armen en handen.
- Dit is niet cumulatief: slechts max. 1 x 30 min. extra tenzij er kinderen onder de 12 jaar in het gezin zijn, dan kan hier boven op nog eens 30 min. extra geïndiceerd worden, dus max 2x 30 min. extra.

Bij aanwezigheid van kinderen onder 12 jaar mag 30 minuten per week extra geïndiceerd worden. Bij deze leeftijdsgroep is er altijd meer opruim- en schoonmaakwerk. Dit staat los van die niet uitstelbare taken bij het indiceren van jonge kinderen, waarbij alle taken worden overgenomen (kindzorg). Deze tijdsindicatie is afhankelijk van het aantal kinderen, leeftijd van de kinderen, gezondheidssituatie van de kinderen, aanwezigheid gedragsproblematiek, samenvallende activiteiten. Opvang van kinderen is niet structureel Wmo zorg!

Bij cliënten die bedlegerig zijn, overmatig transpireren, incontinent zijn of die last hebben van overmatig speekselverlies, mag totaal max 30 minuten extra per week wasgoed geïndiceerd worden. Bij kleine kinderen kan je max 3 x was pw toekennen. Ook bij een hoge vervuilingsgraad, door de situatie (niet door verwaarlozing), kan extra tijd geïndiceerd worden. **Let op: alleen indien het nodig is, maatwerk!**

Wanneer er alleen sprake is van administratieve werkzaamheden kan hiervoor **geen schoonmaakondersteuning** geïndiceerd worden. Voor ondersteuning in de administratieve taken, kan via het zorgloket hulp worden aangevraagd (vrijwilliger). Ook hiervoor geldt dat er mogelijk een algemene voorziening is waar de burger gebruik van kan maken.

Meer tijd kan geïndiceerd worden wanneer er bij de cliënt sprake is van communicatieproblemen, er meerdere huisgenoten aanwezig zijn vooral kinderen < 12 jaar en wanneer er sprake is van psychosociale problematiek bij meerdere gezinsleden.

